آموزش داربوکا

جلد اول

رضا مهدیخانی

کارگاه موسیقی

تهران ۱۴۰۳

برای دریافت اجرای صوتی ضبط‌ها QR code را اسکن کنید.

فهرست مطالب

پیشگفتار ..... ۹، ۱۰ ..... Introduction
میزان‌نما ..... ۱۳ ..... Time Signature
ضرب ..... ۱۳ ..... Beat
میزان ..... ۱۳ ..... Bar
وزن ..... ۱۳ ..... Meter
کشش (دیرند) ..... ۱۴ ..... Duration
میزان‌های ساده ..... ۱۵ ..... Simple Meter (time)
میزان‌های ترکیبی ..... ۱۵ ..... Compound Meter (time)
میزان‌های لنگ ..... ۱۵ ..... Irregular Meter (time)
نام‌گذاری انگشتان ..... ۱۶ ..... Finger Names
طرز نشستن و گرفتن ساز ..... ۱۷ ..... How to sit and hold the instrument

فصل اول: تمرین‌های دوره‌ی مقدماتی ..... ۱۹ ..... Chapter 1: Elementary Practices

تکنیک Doum ..... ۲۰ ..... Doum Technic
درس اول ..... ۲۱ ..... Lesson 1
تکنیک Right Tek (R^{+1}) ..... ۲۲ ..... Right Tek (R^{+1}) Technic
درس دوم ..... ۲۳ ..... Lesson 2
درس سوم ..... ۲۴ ..... Lesson 3
درس چهارم ..... ۲۵ ..... Lesson 4
تکنیک Left Doum (LD) ..... 26 ..... Left Doum Technic
درس پنجم ..... ۲۷ ..... Lesson 5

Lesson 6 ..... ۲۸ ..... درس ششم
Lesson 7 ..... ۲۹ ..... درس هفتم
Lesson 8 ..... ۳۰ ..... درس هشتم
Lesson 9 ..... ۳۱ ..... درس نهم
Left Tek (L^{+1}) Technic ..... ۳۲ ..... تکنیک Left Tek (L^{+1})
Lesson 10 ..... ۳۳ ..... درس دهم
Lesson 11 ..... ۳۴ ..... درس یازدهم
Lesson 12 ..... ۳۵ ..... درس دوازدهم
Right Tek (R^{+1}) Technic ..... 36 ..... تکنیک Right Tek (R^{+1})
Lesson 13 ..... ۳۷ ..... درس سیزدهم
Lesson 14 ..... ۳۸ ..... درس چهاردهم
Sixteenth Note ..... ۳۹ ..... معرفی نت دولاچنگ
Left Tek (L^{+3}) Technic ..... ۴۰ ..... تکنیک Left Tek (L^{+3})
Lesson 15 ..... ۴۱ ..... درس پانزدهم
Lesson 16 ..... ۴۲ ..... درس شانزدهم
Lesson 17 ..... ۴۳ ..... درس هفدهم
Lesson 18 ..... ۴۴ ..... درس هجدهم
Right Tek (R^{-3}) Technic ..... 45 ..... تکنیک Right Tek (R^{-3})
Lesson 19 ..... ۴۶ ..... درس نوزدهم
Lesson 20 ..... ۴۷ ..... درس بیستم
Lesson 21 ..... ۴۸ ..... درس بیست‌ویکم
Lesson 22 ..... ۴۹ ..... درس بیست‌ودوم
Lesson 23 ..... ۵۰ ..... درس بیست‌وسوم
Lesson 24 ..... ۵۱ ..... درس بیست‌وچهارم
Right Tek (R^{-3}) Technic ..... 52 ..... تکنیک Right Tek (R^{-3})
Lesson 25 ..... ۵۳ ..... درس بیست‌وپنجم

Chapter 2: Intermediate Practices ..... ۵۵ ..... **فصل دوم: تمرین‌های دوره‌ی متوسطه**

Lesson 26 ..... ۵۶ ..... درس بیست‌وششم
Lesson 27 ..... ۵۷ ..... درس بیست‌وهفتم
Left Tek (L^{-1}) Technic ..... ۵۸ ..... تکنیک Left Tek (L^{-1})
Lesson 28 ..... ۵۹ ..... درس بیست‌وهشتم
Lesson 29 ..... ۶۰ ..... درس بیست‌ونهم
Lesson 30 ..... ۶۱ ..... درس سی‌ام
Lesson 31 ..... ۶۲ ..... درس سی‌ویکم
Lesson 32 ..... ۶۳ ..... درس سی‌ودوم
Lesson 33 ..... ۶۴ ..... درس سی‌وسوم
Lesson 34 ..... ۶۵ ..... درس سی‌وچهارم

Left Tek (L^{-3}) Technic ..... ۶۶ ..... تکنیک Left Tek (L^{-3})
Lesson 35 ..... ۶۷ ..... درس سی‌وپنجم
Lesson 36 ..... ۶۸ ..... درس سی‌وششم
Lesson 37 ..... ۶۹ ..... درس سی‌وهفتم
Lesson 38 ..... ۷۰ ..... درس سی‌وهشتم
Lesson 39 ..... ۷۱ ..... درس سی‌ونهم
Lesson 40 ..... ۷۲ ..... درس چهلم
Thirty Second Note ..... ۷۳ ..... معرفی نت سه‌لاچنگ
Lesson 41 ..... ۷۴ ..... درس چهل‌ویکم
Lesson 42 ..... ۷۵ ..... درس چهل‌ودوم
Lesson 43 ..... ۷۶ ..... درس چهل‌وسوم
Lesson 44 ..... ۷۷ ..... درس چهل‌وچهارم
Lesson 45 ..... ۷۸ ..... درس چهل‌وپنجم
Lesson 46 ..... ۷۹ ..... درس چهل‌وششم
Lesson 47 ..... ۸۰ ..... درس چهل‌وهفتم
Lesson 48 ..... ۸۱ ..... درس چهل‌وهشتم
Lesson 49 ..... ۸۲ ..... درس چهل‌ونهم
Lesson 50 ..... ۸۳ ..... درس پنجاهم

Chapter 3: Advanced Practices ..... ۸۵ ..... **فصل سوم: تمرین‌های دوره‌ی پیشرفته**
Slap Technic ..... ۸۶ ..... تکنیک Slap
Lesson 51 ..... ۸۷ ..... درس پنجاه‌ویکم
Lesson 52 ..... ۸۸ ..... درس پنجاه‌ودوم
Lesson 53 ..... ۸۹ ..... درس پنجاه‌وسوم
Lesson 54 ..... ۹۰ ..... درس پنجاه‌وچهارم
Lesson 55 ..... ۹۲ ..... درس پنجاه‌وپنجم
Lesson 56 ..... ۹۳ ..... درس پنجاه‌وششم
Lesson 57 ..... ۹۴ ..... درس پنجاه‌وهفتم
Sextuplets ..... ۹۵ ..... سکستوله
Lesson 58 ..... ۹۶ ..... درس پنجاه‌وهشتم
Lesson 59 ..... ۹۷ ..... درس پنجاه‌ونهم
Lesson 60 ..... ۹۸ ..... درس شصتم
Lesson 61 ..... ۹۹ ..... درس شصت‌ویکم
Lesson 62 ..... ۱۰۰ ..... درس شصت‌ودوم
Lesson 63 ..... ۱۰۱ ..... درس شصت‌وسوم
Lesson 64 ..... ۱۰۲ ..... درس شصت‌وچهارم
Lesson 65 ..... ۱۰۳ ..... درس شصت‌وپنجم
Lesson 66 ..... ۱۰۴ ..... درس شصت‌وششم

درس شصت‌وهفتم ..... ۱۰۵ ..... Lesson 67
تکنیک SF ..... ۱۰۶ ..... SF Technic
درس شصت‌وهشتم ..... ۱۰۷ ..... Lesson 68
درس شصت‌ونهم ..... ۱۰۸ ..... Lesson 69
تکنیک POP ..... ۱۰۹ ..... POP Technic
درس هفتادم ..... ۱۱۱ ..... Lesson 70
درس هفتادویکم ..... ۱۱۲ ..... Lesson 71
درس هفتادودوم ..... ۱۱۳ ..... Lesson 72

فصل چهارم: معرفی الگوهای ریتمیک داربوکا

Chapter 4: Introducing Darbuka Rhythmic Patterns

الگوی مکسوم ..... ۱۱۷ ..... Maksum Pattern
درس هفتادوسوم ..... ۱۱۸ ..... Lesson 73
الگوی بلدی ..... ۱۱۹ ..... Baladi Pattern
الگوی سعیدی ..... ۱۲۰ ..... Saeedi Pattern
الگوی دبکه ..... ۱۲۱ ..... Dabke Pattern
درس هفتادوچهارم ..... ۱۲۲ ..... Lesson 74
الگوی فلاحی ..... ۱۲۳ ..... Fallahi Pattern
درس هفتادوپنجم ..... ۱۲۴ ..... Lesson 75
الگوی ملفوف ..... ۱۲۵ ..... Malfuf Pattern
درس هفتادوششم ..... ۱۲۶ ..... Lesson 76
الگوی ایوب ..... ۱۲۷ ..... Ayyub Pattern
الگوی زفه ..... ۱۲۸ ..... Zaffa Pattern
الگوی چیفتتلی ..... ۱۲۹ ..... Chifteteli Pattern
الگوی وحده ..... ۱۳۰ ..... Vahda Pattern
الگوی وحده کبیره ..... ۱۳۱ ..... Vahda Kabira Pattern
الگوی مصمودی ..... ۱۳۲ ..... Masmoudi Pattern
الگوی خالقی ..... ۱۳۳ ..... Khaleghi Pattern
الگوی سامای ..... ۱۳۴ ..... Samay Pattern
الگوی سامباتی ..... ۱۳۵ ..... Sambati Pattern
الگوی کارسیلاما ..... ۱۳۶ ..... Karsilama Pattern
الگوی ایندیَن ملفوف ..... ۱۳۷ ..... Indian Malfuf Pattern
درس هفتادوهفتم ..... ۱۳۸ ..... Lesson 77
الگوی مغربی ..... ۱۳۹ ..... Maqrebi Pattern

پیشگفتار

داربوکا یک ساز کوبه‌ای از خانواده‌ی طبل‌های جام‌گونه است که با هر دو دست نواخته می‌شود. انواع مختلف داربوکا در کشورهای حاشیه‌ی خلیج فارس به ایران آمده است و بیشتر در استان‌های خوزستان، هرمزگان و بوشهر رواج دارد و با نام‌هایی نظیر «تمپو»، «تیمپو»، «دمبوک» و «دربونگه» شناخته می‌شود. این ساز سبک‌های نوازندگیِ متنوعی دارد که از پُرکاربردترین آنها می‌توان به «اکوشوم»، «بلدی» و اشاره کرد. با وجود اینکه ساز داربوکا از سازهایی بوده است که علاقه‌مندانِ بسیاری را در دهه‌ی گذشته به خود جذب کرده، اما تا کنون کتاب‌های معدودی به‌صورت کاربردی و مِتُدیک برای آن تدوین شده و آنچنان که بایسته و شایسته است به این ساز اهمیت داده نشده است. اینجانب با سفرهایی که به حاشیه‌ی خلیج فارس، که مهد نوازندگی این ساز است، داشتم با شیوه‌های مختلف نواختن این ساز آشنا و در آنجا زیر نظر اساتید مطرحِ آن مشغول به کسب هنر شدم. در این کتاب سعی کرده‌ام به راحت‌ترین شکل ممکن ریتم‌های پُرکاربرد را به نگارش دربیاورم. لازم به ذکر است که در این کتاب تمرینات و قطعات و فیگورهای ریتمیک به‌صورت تدریجی از آسان به سخت، مبتنی بر تجربه‌ی شخصی نگارنده در امر آموزش، تنظیم شده است و می‌بایست زیر نظر مدرس و مرحله‌به‌مرحله تدریس شود.

در پایان لازم می‌دانم از خانم مهسا معینی، که در تهیه و نت‌نگاریِ قطعات این کتاب تلاش شایانی داشته و در طیِ ماه‌های متوالی قطعات کتاب را به‌صورت طبقه‌بندی‌شده و با تنظیمی مناسبِ یادگیریِ هنرجویان عزیز به‌نگارش درآورده‌اند، سپاس‌گزاری کنم.

رضا مهدیخانی
پاییز ۱۴۰۳

Introduction

Darbuka is a goblet shaped percussion which is played with both hands. Many types of Darbuka have come to Iran from Persian Gulf countries and they are mostly common in Khuzestan, Hormozgan and Bushehr provinces and they are also known with other names such as "Tempo", "Timpo", "Dambuk" and "Darbungeh". This instrument has various styles of playing but the most common ones are "Ekoshum" and "Beldi".

Although Darbuka has drawn a lot of attention in the last decade, but a few practical and technical methods have been compiled for it and still it has not been given as much attention as it deserves. I have been familiarized with different styles and masters of Darbuka during my travels to Persian Gulf countries, which the origin of this instrument belongs.

In this book I have tried to compile a practical method for Darbuka in its easiest way which includes the most common rhythmic patterns. The practices have been sorted from easy to hard, based on personal experiences and they must be taught, step by step, under the guidance of a tutor.

In the end, I must sincerely thank Ms. Mahsa Mo'ini for her efforts on the notation and sorting the notes.

Rezâ Mehdikhâni

Autumn 2024